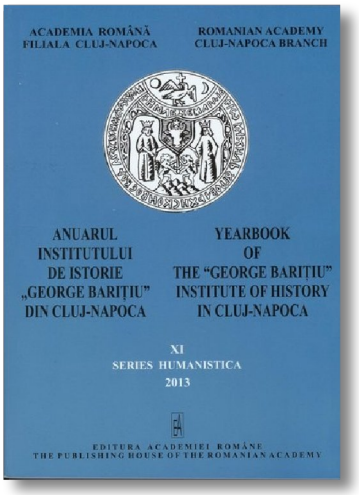

Yearbook of the George Barițiu History Institute of Cluj-Napoca
Series *Humanistica*

ISSN 1584-4404

humanistica.ro

Rolul informaticii în evaluarea întreprinderii

Mariana Rodica Țîrlea, Miranda Petronella Vlad

How to cite this article:
Țîrlea, Mariana Rodica; Vlad, Miranda Petronella (2013) *Rolul informaticii în evaluarea întreprinderii*, Yearbook of the George Barițiu History Institute of Cluj-Napoca, Series Humanistica, Vol. 11, pp. 371–378. DOI: 10.5281/zenodo.22966331

© 2013: The Publishing House of the Romanian Academy.
Humanistica Yearbook is published online since 2003.
Submit your article to Humanistica Yearbook: secretariat.dcsu@acad-cj.ro

ROLUL INFORMATICII ÎN EVALUAREA ÎNTREPRINDERII

Mariana Rodica Ţîrlea, Miranda Petronella Vlad

Universitatea Creştină „Dimitrie Cantemir" Bucureşti
Facultatea de Ştiinţe Economice din Cluj-Napoca

Abstract. *The purpose of enterprise diagnosis, aims overall assessment of the company. Diagnosis, as objective assessment and as delimitation of the enterprise's manifestations performed on the business or partially on one of its activities is carried out by diagnosis of its functions. At an enterprise level, the diagnosis is based on its functions, namely: judicial function, human resources function, trade function, technique function, organizational function, financial and accounting function, activity based on qualitative and quantitative data, leading to forming the specialist's opinion on the diagnosis of the enterprise.*

Key words: *diagnosis, financial diagnosis, judicial diagnosis, technique and production diagnosis, commercial diagnostic, human resource diagnostic.*

1. INTRODUCERE

Diagnosticul, în activitatea de evaluare, începe printr-o analiză de date şi de informaţii, având drept scop aprecierea modului de manifestare a funcţiilor întreprinderii, prin care se stabilesc puncte tari, puncte slabe, oportunităţi şi ameninţări ale întreprinderii.

În cadrul evaluării întreprinderii, ca pondere, diagnosticul reprezintă aproximativ 80%, iar calculelor de evaluare, le revine aproximativ 20%.

Diagnosticul, ca judecată sau ca apreciere făcută asupra a unei întreprinderi sau asupra unei activităţi sau funcţii ale sale este, în mod esenţial, o activitate calitativă, care se bazează pe date cantitative, sens în care un rol esenţial îl au datele şi informaţiile.

Datele şi informaţiile primite din partea întreprinderii, solicitate de către expertul evaluator, în condiţiile contractului de prestări de servicii, şi alături de celelalte date şi informaţii obţinute prin calcule de către evaluator reprezintă baza informaţională documentară pentru stabilirea diagnosticului întreprinderii.

An. Inst. de Ist. „G. Barițiu" din Cluj-Napoca, Series Humanistica, tom. XI, 2013, p. 371–378

Stabilirea diagnosticelor funcţiilor întreprinderii se realizează corespunzător funcţiilor întreprinderii, respectiv: funcţia juridică, funcţia de resurse umane, funcţia comercială, funcţia tehnică, funcţia organizatorică şi funcţia financiar-contabilă. Rezultatul final al fiecărui diagnostic se concretizează într-o opinie, formulată de evaluator, privind starea de fapt a acelei funcţii la nivel de întreprindere.

Ca urmare, diagnosticul întreprinderii reflectă starea de sănătate a întreprinderii.

Diagnosticul întreprinderii este opinia finală, clară, concisă şi reală, dată de către evaluator.

2. DIAGNOSTICUL ÎNTREPRINDERII. CONCEPT, CLASIFICARE ŞI SCOP

Diagnosticul reprezintă o opinie a unui expert evaluator, pe care acesta o emite după o prealabilă examinare a funcţiilor întreprinderii, respectiv:

- funcţia juridică;
- funcţia de resurse umane;
- funcţia comercială;
- funcţia tehnică;
- funcţia organizatorică;
- funcţia financiar contabilă.

Evaluarea este o profesie liberală, care se realizează de către un specialist evaluator, asupra unei întreprinderi (ca întreg) sau asupra unei componente a întreprinderii (parte ale acesteia), în scopul cunoaşterii poziţiei pe piaţă a întreprinderii, dar şi pentru cunoaşterea avantajelor sau a dezavantajelor concurenţiale.

Conceptul de diagnostic provine de la cuvântul grecesc „diagnostikos", care înseamnă „apt de a discerne".

În literatura de specialitate, prin diagnostic se apreciază „starea de sănătate" a unei întreprinderi, pe baza analizei în dinamică a indicatorilor tehnici, economico-financiari şi a studierii comportamentului acesteia în mediul concurenţial de afaceri.

Diagnosticul se concretizează în analiza individuală a funcţiilor întreprinderii, după metoda SWOT (Strenghts, Weaknesses, Opportunities, Threats) şi formularea concluziilor în baza acestora.

„Metoda analizei punctelor slabe şi forte constă în a identifica domeniile importante pentru rezultatul urmărit şi, în cadrul acestora, aspectele care trebuie analizate."[1]

[1] R. Mircea, A. Androniceanu, *Management*, Bucureşti, Edit. Economică, 2000, p. 310.

„Analiza diagnostic constituie astfel un procedeu care ajută conducerea întreprinderii să înțeleagă trecutul, prezentul şi totodată să determine acțiunile de desfăşurat în viitor."[2]

Scopul diagnosticului întreprinderii vizează aprecierea generală a întreprinderii evaluate, respectiv punctul de pornire în implementarea de soluții tehnico-economice de dezvoltare a întreprinderii, pornind de la modul în care îşi desfăşoară activitatea, pentru a putea evalua tendințele în viitor ale acesteia.

Rolul important pe care diagnosticul îl are în cadrul raportului de evaluare se concretizează în sintetizarea într-o singură opinie a concluziilor obținute în baza celor cinci diagnostice, utilizând „îndeosebi metode de randament"[3].

Aşa cum se spune în literatura de specialitate, „Diagnosticul strategic sau starea de sănătate a unei întreprinderi are în vedere studierea acesteia sub diverse aspecte, precum: concurențial, tehnologic, social şi financiar"[4].

Diagnosticarea întreprinderii se realizează, de către expertul evaluator, prin aprecierea unor parametri, consideraţi normali de către evaluator, pe baza datelor şi a informațiilor referitoare la întreprinderea evaluată.

În literatura de specialitate, diagnosticul întreprinderii se clasifică astfel:

1. După obiectul lui, diagnosticul poate fi:
   - diagnostic global, concretizat într-o sumă a diagnosticelor funcțiilor întreprinderii*;*
   - diagnostic parțial, specializat pe fiecare funcție în parte a întreprinderii.
2. În funcție de beneficiarii informațiilor derivate din diagnostic, deosebim:
   - diagnostic solicitat de managerul întreprinderii;
   - diagnostic solicitat de terți.
3. După periodicitate, diagnosticul poate fi:
   - diagnostic cu caracter ocazional, determinat de situații de criză sau de disfuncționalități grave cu care se confruntă întreprinderea la un moment dat sau de o situație excepțională (ex: fuziunea cu o altă întreprindere);
   - diagnostic specific întreprinderilor mici şi mijlocii (ex. evaluarea în scopuri fiscale, la interval de 3 ani);
   - diagnostic în condiții de totală disfuncționalitate a întreprinderii;
   - diagnostic cu caracter repetitiv, care reexaminează la anumite intervale de timp, cel puțin anual (iar în scopuri fiscale la trei ani), punctele forte şi cele slabe ale întreprinderii, ținând seama de politica sa generală;
   - diagnostic al schimbărilor din mediul de afaceri, diagnosticul orientat spre acțiuni de previziune, verificare, control şi audit.
4. În funcție de calitatea evaluatorului, există:

[2] *Ibidem*.

[3] A. Işfănescu et al., *Evaluarea întreprinderii*, Bucureşti, Edit. Economică, 1998, p. 66.

[4] M. Toma, F. Alexandru, *Finanțe şi gestiune financiară de întreprindere*, Bucureşti, Edit. Economică, 1998, p. 56.

- diagnostic realizat de o echipă din interiorul întreprinderii (analist intern), condusă de managerul acesteia;
- diagnostic realizat de o echipă de specialişti externi (analist extern), care au calitatea de experţi;
- diagnostic realizat de o echipă mixtă, alcătuită din specialişti externi şi analişti din interiorul întreprinderii diagnosticate.

Realizarea diagnosticului presupune cunoştinţe multiple, pentru că implică o abordare interdisciplinară a aspectelor economice, financiare, de marketing, sociale, juridice şi psihologice.

Pentru aprecierea unor parametri, consideraţi normali de către evaluator, respectiv pentru estimarea valorii întreprinderii, evaluatorul va ţine seama de factorii interni şi externi care pot avea influenţe pozitive sau negative în activitatea întreprinderii.

3. RELEVANŢA INFORMAŢIEI ŞI ROLUL INFORMATICII ÎN EVALUARE

Informatica a devenit „un nou mod de viaţă pentru mediul de afaceri, la care se adaugă, economia digitală”[5]. Prin intermediul unor medii precum intranetul şi internetul, economia digitală a creat noi modele de afaceri, cum ar fi:

- e-business;
- e-banking;
- e-Government;
- e-Learning;
- etc.

Economia digitală este numită în literatura de specialitate „noua economie”, *Neteconomie, Web Economie, Internet Economie.* Indiferent de denumire, *ea* se referă la o economie bazată pe tehnologii digitale, incluzând comunicaţii digitale (internet, intranet), calculatoare, software şi alte elemente din domeniul tehnologiei informaţiei (TI).

Noua economie reprezintă convergenţa dintre comunicare, capacitate de procesare şi informaţie.

Elementele fundamentale ale economiei digitale sunt[6]:

- digitizarea şi folosirea intensă a tehnologiilor informaţionale şi de comunicaţie;
- codificarea cunoştinţelor;
- transformarea informaţiilor în produse;
- noi mijloace de organizare a muncii şi producţiei.

[5] M. Scarlat, *Aplicaţii ale conceptului de „Economie digitală” pentru industria textilă*, Bucureşti, Edit. Performantica, 2003.

[6] S. K. Sharma, *Socio-Economic Impacts and Influences of e-Commerce in a Digital Economy*, in: H. S. Kehal, V. P. Singh, *Digital Economyc Impacts, Influences and Challenges*, Hershey, Idea Group Publishing, 2005.

Obiectivele securității informației presupun:

- să realizeze protecția față de un număr mare de amenințări, pe durata întregului ciclu de viață a informației, pentru a asigura continuitatea afacerii, minimizarea riscurilor şi maximizarea recuperării investiției şi a oportunităților de afaceri. Un obiectiv cheie al securității informației este reducerea impactului negativ asupra organizației la un nivel de risc considerat acceptabil;
- să asigure toate procesele cu informații pe suport fizic sau electronic, indiferent dacă implică resurse umane şi tehnologie sau relații cu parteneri de afaceri şi clienți;
- să protejeze informațiile împotriva riscurilor de pierdere, alterare, folosire necorespunzătoare, dezvăluire neautorizată, discontinuitate operațională şi inaccesibilitate;
- să asigure protecție față de riscul potențial privind răspunderea civilă sau legală cu care organizațiile se confruntă ca rezultat al unor informații incorecte, pierderi de informații sau lipsei protecției informațiilor personale.

Conform *Information Security Governance*, document emis de IT Governance Institute (ITGI), pentru majoritatea organizațiilor, se poate considera că obiectivul securității informației este îndeplinit atunci când:

1. Informația este accesibilă numai persoanelor autorizate să o acceseze din motive de *confidențialitate*;
2. Informația este protejată împotriva operațiunilor neautorizate, asigurând acuratețea şi protecția conținutului informației, *integritatea acestora*;
3. Informația este disponibilă şi poate fi utilizată atunci când este necesar, iar sistemele ce o furnizează pot face față în mod corespunzător atacurilor de securitate şi există facilități de asigurare a continuității operaționale – *disponibilitate*;
4. Tranzacțiile şi schimburile de informații cu alte locații ale organizației, cu parteneri sau clienți sunt de încredere – *autenticitate şi non-repudiere*.

International Guidelines for Managing Risk of Information and Communication Statement #1: Managing Security of Information, emis de International Federation of Accountants, precizează şase activități principale în securitatea informației, şi anume:

1. Dezvoltarea politicii de securitate, pornind de la obiectivele de securitate definite şi principiile de bază;
2. Alocarea de roluri şi responsabilități – rolurile individuale, responsabilitățile şi autoritatea trebuie să fie clar comunicate şi înțelese de toți membrii organizației;
3. Proiectarea sistemului de securitate, prin dezvoltarea unei structuri de control şi securitate, cuprinzând standarde, măsuri, practici şi proceduri;
4. Protecția împotriva operațiunilor neautorizate;
5. Implementarea soluției şi întreținerea acesteia;

6. Monitorizarea, prin măsuri menite să detecteze şi să asigure corecţii ale problemelor de securitate, astfel încât toate breşele actuale sau suspectate să fie prompt identificate, investigate şi rezolvate, pentru a asigura conformitatea permanentă cu politicile, standardele şi practicile de securitate minim acceptabile.

Conştientizarea necesităţii de protecţie a informaţiei presupune şcolarizare pentru dobândirea de cunoştinţe în vederea operării securizate a sistemelor informatice şi educaţie privind practici şi măsuri de securitate.

„Procesarea datelor se caracterizează prin tratarea informaţiei numerice, după reguli matematice şi logice, şi este larg răspândită în activităţile care solicită un mare volum de calcule, de situaţii şi de rapoarte: economie, proiectare, management, statistică etc.”[7]

Datele organizate sub forma bazelor de date sunt exploatate cu ajutorul unor pachete de programe denumite sisteme de gestiune a bazelor de date (SGBD), dintre care cele mai răspândite sunt: base iv, foxpro, paradox, access, aproach etc.

Datele organizate sub forma foilor de calcul electronic se prelucrează folosind pachete soft specializate, cum sunt procesoarele de tabele: LOTUS 1-2-3, EXCEL şi QUATTRO.

Procesarea documentelor reprezintă un mod de utilizare modern şi eficient a tehnicilor informatice şi electronice în vederea receptării, memorării şi prelucrării grafice a imaginilor conţinute în documente.

Procesarea sunetului îmbracă forme foarte variate, de la vocea umană (mesaje, convorbiri telefonice, întâlniri, conferinţe) la sunete obţinute prin sinteză electronică, la sunete naturale sau la sunete muzicale.

Procesarea de imagini completează gama de posibilităţi oferite de celelalte genuri de tratare a informaţiei şi constituie una dintre realizările cele mai moderne ale electronicii şi informaticii.

Aplicaţii pentru firme

- online banking;
- sisteme de administrare a afacerii (ERP – Enterprise Resource Planning), ex. SAP R3, Navision, B-Org;
- achiziţionarea biletelor de avion;
- asigurări.

Caracteristicile informaţionale care deosebesc informaţia din zilele noastre de informţia perioadele precedente sunt[8]:

- apariţia societăţii bazate pe informaţie;
- organizaţiile (firme de comerţ, instituţii, întreprinderi industriale, corporaţii) devin dependente de tehnologia informaţiei în desfăşurarea activităţilor specifice (gestiune, contabilitate, evidenţa surselor umane etc.);

[7] Miranda Vlad, Marius Deac, *Informatică economică*, suport curs, 2011.

[8] I. Dziţac, G. Moldovan, *Sisteme distribuite. Modele informatice*, CCC Publications, Edit. Universităţii Agora, Oradea, 2006.

- au loc transformări ale proceselor de muncă cu scopul creşterii productivităţii muncii;
- succesul unei afaceri este determinat în mare măsură de eficacitatea cu care este folosită tehnologia informaţiei şi comunicaţiei;
- tehnologia informaţiei şi comunicaţiei este încapsulată în tot mai numeroase produse şi servicii.

„Informaţia de calitate se defineşte ca fiind acea informaţie care este utilizată ca sursă în crearea de valoare. Experienţa, fundamentată pe cercetare, arată că o informaţie bună are următoarele calităţi”[9]:

- este consistentă şi relevantă pentru scopul propus;
- este suficient de exactă;
- este suficient de completă;
- provine de la o sursă de încredere;
- este comunicată utilizatorului corespunzător;
- este comunicată în timp util faţă de producerea evenimentului;
- este plasată pe nivelul corespunzător de detaliere;
- este comunicată printr-un canal adecvat de comunicaţie.

„Informaţia nu are o valoare în sine”; „Valoarea informaţiei apare în momentul utilizării eficiente a acesteia.”[10]

„Informaţia este unul dintre cele mai utilizate cuvinte în lumea economică.”[11]

4. **CONCLUZII**

Rolul informaticii în evaluarea întreprinderii se concretizează în prelucrarea datelor şi a informaţiilor, deoarece, aprecierea făcută de către evaluator asupra unei întreprinderi sau asupra unei activităţi sau funcţii ale sale se bazează pe date şi informaţii cantitative.

Evaluarea reprezintă o activitate din sfera serviciilor profesionale, specifică economiei de piaţă şi necesară în vederea efectuării tranzacţionării cu diferite tipuri de proprietăţi. Ea este o activitate efectuată de către profesionişti evaluatori, prin care se estimează o valoare, respectiv, reprezintă „operaţiunea de a aprecia, a stabili valoarea, preţul, numărul, a calcula, a socoti”[12].

Necesitatea utilizării datelor şi a informaţiilor reprezintă baza de realizare a misiunii evaluatorului.

Ca atare, considerăm că expertul evaluator trebuie:

- să dispună de date şi de informaţii;

[9] E. Munteanu, M. Munteanu, *Sisteme informatice de afaceri*, Edit. Risoprint, Cluj-Napoca, 2008.

[10] *Ibidem.*

[11] *Ibidem*.

[12] A. Işfănescu et al., *op. cit*., p. 10.

- să verifice sursele de date şi de informaţii;
- să verifice documente;
- să selecteze datele şi informaţiile relevante;
- să efectueze estimări corecte pe baza datelor şi a informaţiilor;
- să efectueze estimări corecte ale valorii întreprinderii;
- să se asigure şi să considere că toate informaţiile şi evidenţele de orice fel sunt corecte;
- să ia în considerare informaţii şi din mediul extern: din presă, de la concurenţă, de la salariaţii întreprinderii etc., informaţii care să aibă menirea de a înfăţişa realitatea din cadrul întreprinderii evaluate;
- informaţiile culese şi prelucrate de către expertul evaluator trebuie să îi permită expertului evaluator să identifice factorii de risc şi să stabilească ipotezele de evaluare, să anticipeze trendul întreprinderii;
- să analizeze toate aspectele legate de manifestarea funcţiilor întreprinderii, prin realizarea diagnosticării juridice, a diagnosticării resurselor umane, a diagnosticării activităţii comerciale, a diagnosticării tehnice, a diagnosticării organizatorice şi a diagnosticării financiar-contabile, funcţii care au la bază metodele de evaluare a întreprinderii;
- să supună datele şi informaţiile primite din partea clientului sau obţinute de la terţi unor teste de validitate**,** pentru a se încredinţa că: ● au fost stabilite cu o grijă deosebită; ● criteriile utilizate pentru întocmirea lor sunt în acord cu reglementările în vigoare; ● informaţiile prezentate nu riscă să inducă în eroare pe cei care urmează să le folosească, în mod deosebit prin insuficienţa lor; ● valorile absolute cuprinse în ele sunt corelate cu aceleaşi valori cuprinse în celelalte documente primite sau obţinute (de pildă, valorile anuale ale livrărilor furnizorilor sau cele facturate clienţilor să fie egale cu rulajele anuale existente în balanţele de verificare sintetice anuale care au stat la baza întocmirii situaţiilor financiare); ● în general, că datele şi informaţiile supuse testelor de validitate sunt fiabile.

În spiritul celor arătate mai sus, în activitatea de evaluare a întreprinderii, informaticii îi revine un rol important în obţinerea şi prelucrarea datelor, obţinerea de situaţii, efectuarea de calcule şi alcătuirea de grafice, efectuarea unor scenarii economice şi întocmirea raportului de evaluare.